

תאריך: כ"ד סיון, תשע"ה 11/9/2015
סומן: כ-01-12563

לכבוד
חברי הקבינט המדיני-ביטחוני
נכבדיי שלום רב,

הנדון: קריאה לקבינט המדיני-ביטחוני להימנע מעקיפת סמכויות

הממונה על ההגבלים העסקיים

בשם התנועה למען איכות השלטון בישראל, ע"ר, (להלן: "התנועה") הרינו לפנות אליכם כדלקמן:

מכתב זה עניינו קריאה לחברי הקבינט המדיני-ביטחוני, להימנע מקבלת החלטה בעניין משק הגז הטבעי, העוקפת הלכה למעשה את סמכויות הממונה על ההגבלים העסקיים. קבלת החלטה בעניין הסדר עתידי בין ממשלת ישראל לחברות דלק ונובל אנרג'י, בניגוד לדעת הממונה על הגבלים העסקיים, נעדרת הסמכה חוקית ומהווה עקיפה בוטה של סמכויותיו שלא כדין.

1. על פי פרסומים בתקשורת,¹ ביום ראשון הקרוב צפוי הקבינט המדיני-ביטחוני לדון בסוגיית פירוק מונופול הגז, ובעקבות ההסדר העתידי בין ממשלת ישראל לחברות דלק ונובל אנרג'י (להלן: "חברות הגז"). קבלת החלטה בנושא זה על ידי הקבינט המדיני-ביטחוני תהווה עקיפה בוטה של סמכויות הממונה על ההגבלים העסקיים (להלן: "הממונה"), תוך פגיעה מסוכנת במעמדה של הרשות להגבלים עסקיים. כל זאת מהנימוקים להלן.

2. הליך המשא ומתן להסדר מוסכם מול חברות הגז, אשר הוכרזו ללא ערעור על היותן בעל מונופולין כמשמעו בחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן: "החוק"), נעשה מראשיתו על ידי הממונה מתוקף סמכותו המפורשת והייחודית הקבועה בסעיף 50 לחוק.

3. כידוע, הממונה הוא המופקד והמוסמך על ענייני התחרות בישראל, כאשר מעליו ניצב בית הדין להגבלים עסקיים. ההגנה על הציבור מפני מונופולים וכשלים נוספים בתחום התחרות בישראל, הינה הגנה שיפוטית ולא הגנה מנהלית. ואולם, התנהלות הממשלה בתקופה האחרונה בסוגיה זו חורגת מן הדין, וזאת בניסיונות להסדיר בהחלטות מנהליות את הנושא כבד המשקל של התחרות בהעדר הסמכה בחוק.

4. התנהלות ממשלתית זו בעייתית במיוחד שעה שמדובר באסדרת משק הגז הטבעי – שוק שהוערך בשווי של מאות מיליארדי שקלים, המונע על ידי אינטרסים כלכליים ועסקיים בעלי

¹ אבי בר-אלי "הפשרה מול מונופול הגז מגיעה לממשלה - ללא פיקוח על המחירים" the marker (9.6.15).

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

The Movement for Quality Government in Israel الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل

עוצמה שמעל לכל שיעור. אסדרתו של משק חיוני זה חייבת להתבצע על ידי הממונה על ההגבלים העסקיים שהינו איש מקצוע עצמאי ובלתי תלוי – ולא על ידי גורמים פוליטיים החשופים לכוחות החזקים בעלי העוצמה הכלכלית שפועלים על מנת לשמר את ההגמוניה שלהם ולהמשיך להשיא את רווחיהם הבלתי הוגנים.

5. השתלשלות העניינים בסוגיה זו בעת האחרונה, חושפת לעיני כל את הדרך הפסולה בה מנסה הממשלה לעקוף את סמכותו של הממונה, תחת מעטה חשאיות והרחק מעיני הציבור. תחילתה של השתלשלות זו בהודעת הממונה בחודש דצמבר 2014 על חזרתו מן ההסכם שנרקם עם חברות הגז, והחלטתו לפעול לפירוק המונופול.

6. לאחר הודעת הממונה הוקם בהוראת ראש הממשלה "צוות בין-משרדי" לקידום המשא ומתן עם חברות הגז. נציין כי בתשובת משרד ראש הממשלה לפנייתנו מיום 22.1.2015 נכתב כי "מדובר בעבודת מטה ממשלתית שגרתית" ואין מדובר בצוות או ועדה. יתרה מכך, ראש הממשלה הודיע כי אין כל כוונה לעקוף או לבטל את החלטת הממונה, אלא רק ללמוד את ההשלכות הנובעות ממנה.

7. והנה, בחלוף 5 חודשים מתברר כי "הצוות הלומד" הינו בפועל "צוות פינוי הממונה" – גוף שנטל מידי הממונה את סמכויותיו, בניגוד לדין. כידוע, לאחר שהצוות הממשלתי הודיע כי הוא אינו מקבל את עמדת הממונה, הודיע הממונה על פרישתו משיחות המשא ומתן עם חברות הגז ובהמשך על התפטרותו. הצוות הממשלתי המשיך לנהל את המשא ומתן עם חברות הגז בניגוד לעמדת הממונה – בלא הסמכה בדין.

8. כעת, מנסה הממשלה "להלבין" הליך זה של נטילת סמכויות בלתי חוקית במעטה הפעלת סעיף 52 לחוק, לפיו מוסמך שר הכלכלה לפטור הגבל עסקי מהוראות החוק אם הדבר דרוש מטעמי מדיניות חוץ או ביטחון המדינה.

9. ואולם, ברי כי אין ממש בטענה כי עקיפת סמכויות הממונה נעשית מטעמי מדיניות חוץ וביטחון המדינה. מדובר אך בניסיון קלוקל להכשיר בדיעבד, ומטעמים בלתי עניינים, הליך בלתי חוקי של נטילת סמכויות הממונה, הנערך על רקע לחצים עסקיים פסולים המופעלים על ידי חברות הגז. קבלת החלטה ליטול את סמכויות הממונה מכוח סעיף 52 לחוק אינה עומדת בתנאי החוק ומנוגדת להוראותיו ותכליותיו.

10. בהקשר זה, לא מיותר להזכיר כי נציגיו של שר הכלכלה – שהוא הגורם המוסמך להפעיל את סעיף 52 לחוק – הצטרפו אל אותו צוות ממשלתי אך לפני ימים בודדים (כך ע"פ הצהרת המשנה למנכ"ל הכלכלה בוועדת הכספים בכנסת ביום 3.6.2015). מכאן, שהטענה כי ההליך שקידם הצוות הממשלתי נערך מכוח הוראת סעיף 52 לחוק היא לא פחות מאבסורדית.

רח' יפו 208, ירושלים 94383 * מען למכתבים: ת.ד. 4207, ירושלים 91043 * טל: 02-5000073 פקס: 02-5000076
شارع يافا 208، القدس 94383 * العنوان للرسائل: ص.ب. 4207، القدس 91043 * هاتف: 02-5000073 * فاكس: 02-5000076
208 Jaffa St., Jerusalem * Mailing Address: P.O.B.4207 Jerusalem 91043 * Tel: 02-5000073 * Fax: 02-5000076
E-mail: economic@mqg.org.il * Web Site: www.mqg.org.il

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

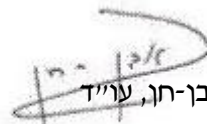
11. ונבהיר – התנועה רואה כמובן חשיבות רבה בשמירה על היחסים עם המדינות השכנות לישראל. ואולם, אין כל סיבה שמדינות אלו יבקשו לקבל את אספקת הגז דווקא מחברת נובל אנרגיי או דלק, ולא מחברה אחרת המתחרה בהם. שיקולי מדיניות החוץ והביטחון קשורים כמובן למאגרי הגז הטבעי, אך לא לשאלת הגברת התחרות במשק הגז, וודאי שלא במידה המצדיקה מתן פטור מהוראותיו של חוק ההגבלים העסקיים.

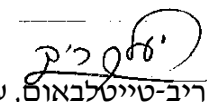
12. למדינת ישראל כלים רבים העומדים לרשותה על מנת להגן על אותם אינטרסים מדיניים וביטחוניים – וזאת בכל מתווה תחרות במשק הגז אשר יתווה על ידי הממונה על ההגבלים העסקיים. כך למשל, בידי שר התשתיות והאנרגיה הסמכות לחייב בעל חזקה בפיתוח מאגר שניתן לו (לפי סעיף 29(ג) לחוק הנפט, התשי"ב-1952 – תפקע חזקה של בעל חזקה שלא הפיק גז בכמויות מסחריות בתוך שלוש השנים הראשונות למתן החזקה).

13. התנועה דוחה מכל וכל את הניסיון לזרות חול בעיני הציבור ולטעון כי שיקולי מדיניות חוץ וביטחון המדינה הם שעומדים מאחורי כניעתה המלאה של הממשלה לדרישותיהן של חברות הגז – כניעה שתוביל לפגיעה בלתי הפיכה באינטרס הציבורי ותהווה בכייה לדורות.

לאור האמור לעיל, אנו קוראים לחברי הקבינט-המדיני ביטחוני שלא לשתף פעולה עם הניסיון הנלוז לעקוף את סמכויות הממונה בניגוד לדין – אל תיתנו יד לניסיון להלביש מהלך פסול מעיקרו בכסות של "שיקולי חוץ וביטחון". הבהירו שניתן להבטיח את ההגנה על יחסי החוץ וביטחון המדינה גם במתווים אלטרנטיביים שיקדמו את התחרות במשק הגז הטבעי בישראל, וכי אין הצדקה לנטילת סמכויות הממונה לפי סעיף 52 לחוק.

בכבוד רב,

נילי אבן-חן, עו"ד
מנהלת מחלקת כלכלה ומחקר

יעל קריב-טייטלבוים, עו"ד
ליטיגציה כלכלית

העתק:

ראש ממשלת ישראל

שר התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים

שר האוצר

שר הכלכלה

הממונה על ההגבלים העסקיים

המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (כלכלי-פיסקלי)